

6. GENERATIVNÍ LINGVISTIKA (3)

Teorie vázání

A) Binding (La teoria del legamento / ligamiento)

- Teorie vázání - distribuce a interpretace nominálních syntagmat (NP)
- Distribuce a interpretace určena *syntakticky - konfiguračně* (na základě strukturálních relací - c-command atd.)
- Typy NP:
  1. anafory (reflexiva, reciproční výrazy: himself, each other, ...)
  2. zájmena (he, him, ...)
  3. referenční výrazy (vlastní jména atd.)

Principle A

An anaphor must be bound in its governing category.

Principle B

A pronoun must be free in its governing category.

Principle C

An R-expression must be free everywhere.

Ad 1. /2. Anafory/zájmena

- 1) Poirot_i hurt himself_i .
- 2) *Poirot_i thinks [that Miss Marple hurt himself_i]
- 3) Miss Marple thinks [that Poirot_i has hurt himself_i]
- 4) Giovanni_i guarda se stesso_i / Giovanni_i si_i guarda
- 5) Giovanni_i lo_{*i/j} guarda
- 6) Giovanni_i ha detto [che Pietro_j si_{j/*i} guardava]
- 7) Giovanni_i ha detto [che Pietro_j lo_{*j/i} guardava]
- 8) Juan_i tiene [una idea de (sí mismo_i / *de él_i)]
- 9) Juan_i acepta [tu_j idea de de (*sí mismo_i / de él_i)]
- 10) Giovanni_i ha [un'idea di (se stesso_i / *di lui_i)]
- 11) Giovanni_i accetta [la tua idea di (*se stesso_i / di lui_i)]

Governing category = "lokální doména"

- obsahuje anaforu X, antecedent anafory X a "dostupný" subjekt

- vázání = X a antecedent mají stejný referenční index a jsou ve stejné doméně

Dva problematické aspekty (které z vázání dělají velmi lokální teorii)

- Distribuce je složitější, není komplementární (to ponechme stranou...)
alternativní teoretické rámce:

HPSG (Head-Driven Phrase Structure Grammar), Pollard - Sag, 1994

Culicover - Jackendoff, 2005, *Simpler Syntax*, kap. 10

Levinson, 2000 - pragmatický rámec

- Vázání funguje pouze u jazyků tzv. *konfiguračních*
  - Konfigurační jazyky jsou ty, které mají nějak pevnou syntaktickou strukturu (tak, jak ji popisuje X-teorie) a syntaktické vztahy jsou kódovány prostřednictvím tzv. *head-markingu* (tj. pozičně)
  - Ne-konfigurační jazyky kódují syntaktické vztahy prostřednictvím *dependent-markingu* (tj. pomocí flexivní morfologie) a jejich syntaktická struktura je
    - v zásadě “plochá”, ne hierarchizovaná (reflexiva mohou být kdekoli) (viz 1-2)
    - a může být tzv. diskontinuální (do syntagmat mohou vstupovat prvky z jiných syntagmat) (viz 3-6)

Srov. např. Ledgeway, Adam. Syntactic and morphosyntactic typology and change. In *The Cambridge History of the Romance Languages*, CUP 2011, s. 408.

(1) *Suus rex reginae placet*

(2) **Sí misma crítica a Ana*

(3) *Magno cum dolore* (Cicero)

(4) *Animadverti... orationem in duas divisam esse partes* (Cicero)

(5) **Grande con dolore...*

(6) **Je me suis rendu compte ...que l'accusation en deux était divisée parties...*